

*Остапенко В. О., здобувач
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Державний біотехнологічний університет*

МЕТА І ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

Рослинництво – це комплексна і дуже важлива галузь сільського господарства, тому що від її розвитку залежить розвиток інших галузей, зокрема тваринництва, тому що кормова база для розвитку галузі тваринництва створюється переважно в цій галузі. Галузі рослинництва забезпечують населення країни продуктами харчування, тваринництво – кормами, зовнішню торгівлю - експортними та імпортними товарами, а промисловість – сировиною. Основною метою розвитку галузей рослинництва є раціональне використання виробничого потенціалу завдяки створенню і впровадженню інтенсивних технологій, наукових форм організації виробництва і праці стосовно ґрунтово - кліматичних та економічних умов їх діяльності. Рослинництво, як комплексна галузь, складається з таких галузей, як: виробництво зернових культур, буряківництво, льонарство, картоплярство, рільництво, садівництво, овочівництво, виробництво кормів тощо. Відповідно до цього формуються певні виробничі типи господарств, які відрізняються один від одного технологіями, організацією виробництва, кваліфікацією і структурою робочої сили, а також вироблюваною продукцією [1].

Технологічною основою рослинництва є система землеробства, а якщо бути більш точним - комплекс організаційно-економічних, сільськогосподарських і технічних заходів щодо раціонального використання землі, підвищення врожайності сільськогосподарських культур, збереження та підвищення родючості ґрунту. Система землеробства розробляється з урахуванням умов конкретної природно-економічної зони і містить в собі: організацію земельної території і систему сівозмін; систему удобрення в сівозмінах; систему насінництва; систему збереження і захисту рослин від шкідників і заражень, хвороб і бур'янів; систему обробітку ґрунту та догляду за посівами; систему меліоративних заходів. Всі ці елементи тісно пов'язані між собою і застосовуються в комплексі [2, с.30-32].

Також мета управління виробництвом в галузі рослинництва полягає в отриманні високих урожаїв у розрізі окремих видів культур за якомога менших затрат праці і засобів, що в основному залежить від самого управління виробництвом в галузі рослинництва [3].

Ґрунтовні дослідження теоретичних та практичних аспектів щодо підвищення ефективності управління виробництвом продукції рослинництва здійснили такі провідні вітчизняні вчені: В.Г. Андрійчук, П.С. Березівський, О.М. Варченко, В.П. Галушко, О.В.

Дещенко, С.М. Кваша, М.І. Кісіль, І.В. Охріменко, І.Я. Петренко, М.П. Поліщук, П.Т. Саблук, В.М. Трегобчук, О.М. Шпичак та ін. Разом із тим, не звертаючи увагу на широке коло наявних наукових напрацювань, проблема управління ефективністю виробництва продукції рослинництва вимагає подальших досліджень. Виникає необхідність подальшого пошуку раціональних і науково обґрунтованих управлінських заходів для підвищення ефективності виробництва продукції рослинництва в сільськогосподарських підприємствах. Звертаючи увагу на те, що частка галузі рослинництва в цілому становить понад 55% усієї виробленої агропродукції держави та є важливим джерелом валютних надходжень в Україну, збільшення обсягів виробництва високоякісної конкурентоспроможної продукції є предметом постійної уваги влади, вчених та господарників. Як відзначив Ф.В. Зинов'єв, який вважає, що оцінювати працю керівників та спеціалістів можливо, якщо враховуючи загальні результати праці колективу, яким вони керують. Тобто ефективність діяльності керівних кадрів є подібною з результатами роботи підприємств. Ефективність роботи кадрів управління є частиною загальної ефективності суспільного виробництва, адже процес трудової діяльності управлінського персоналу тісно пов'язаний із виробництвом і його кінцевими результатами, соціальною діяльністю суспільства, економічним розвитком підприємства у цілому. Тому зрозуміло, що кожне підприємство формує свою кадрову політику, на яку можуть впливати як внутрішні, так і зовнішні фактори. Але загальним для всіх господарюючих суб'єктів є те, що кадрова політика повинна бути послідовною і відповідати їх місіям та цілям, бути часткою загальної стратегії підприємства і взаємодіяти із його інвестиційними, впровадженими проектами та фінансовими можливостями організації [3].

Знання, навички і уміння менеджерів підприємства ефективно і визначено оцінювати свої можливості посідає важливе і значне місце для досягнення поставлених цілей та виконання стратегічних завдань. Сільське господарство характеризується просторовим розміщенням, що має велике значення при встановленні ступеня централізації управління. Для прийняття оперативних рішень керівники виробничих підрозділів в галузі рослинництва (відділків, бригад, ферм, фабрик та ін.) повинні мати більшу самостійність, ніж керівники інших галузей господарства. Для того, щоб створити конкурентне середовище для всіх партнерів агропромислового комплексу необхідно сформувати відповідний механізм розвитку галузі рослинництва, який задовольнятиме потреби сучасного покоління без шкоди для майбутніх поколінь і який включатиме господарський механізм, який буде складатися із системи умов та відносин регулювання виробництва, розподілу, обміну і споживання (нагромадження) та економічний механізм, який характеризуватиметься скупченням методів і засобів економічного впливу на зростання та підвищення ефективності виробництва [4].

Далі, в плані розвитку сільського господарства, розвиток має базуватися на основі раціоналізації, використання сільськогосподарських угідь, підвищення їх ефективності розробки і вироблення науково обґрунтованих ресурсозберігаючих, економічно стійких систем і екологічно високоефективних систем ведення сільського господарства, здійснення комплексу середовищно-формуєчих, природоохоронних, агрозоотехнічних, ветеринарних, організаційно-господарських, технічних і економічних заходів, спрямованих на підвищення продуктивності та економічної ефективності використання аграрно-ресурсного потенціалу. Індустріалізація, комплексна механізація, збільшення продуктивності і дієвості, спеціалізація, агропромислова кооперація, горизонтальна і вертикальна кооперація, комбінування і комплектування, формування зональних і внутрішньозональних комплексів та сільськогосподарських промислових формувань мають бути основним напрямом подальшого розвитку сільського господарства [5, 305 с.].

Основними шляхами збільшення виробництва високоякісної продукції рослинництва, зменшення сумарних витрат на її одиницю є: науково обґрунтована і детальна система ведення господарства відповідно до природно-кліматичних та економічних умов, включаючи розвиток на перспективу; створення міцної матеріально-технічної бази відповідно до обсягу структури виробництва продукції, системи машин для забезпечення комплексної механізації виробничих процесів, переведення виробництва продукції на промислову основу [1]. Цифрова економіка, а точніше цифровізація, використовується сільськогосподарськими підприємствами для того, щоб змінити бізнес-модель, що забезпечує формування нових доходів та можливості для створення нового типу ланцюгів вартості. Цифровізація також дає можливості та перспективи для створення розумного сільського господарства, надаючи їхнім споживачам великий поштовх і розвиток для трансформації діяльності. Цифрова трансформація сільськогосподарського сектору економіки може принести значні економічні, соціальні та екологічні переваги. Досліджені цифрові технології впливають на розвиток аграрного виробництва та діяльність сільськогосподарських підприємств, значно підвищуючи ефективність функціонування агропродовольчих систем через вплив на конфігурацію ланцюга прирощення вартості в сільськогосподарському виробництві [6, с.35].

Отже, метою управління виробництвом в галузі рослинництва є посіви насіння і результат високих урожаїв у розрізі окремих видів культур за якомога менших затрат праці і засобів, що в основному залежить від самого управління виробництвом в галузі рослинництва. Також можна дійти висновку, що галузь рослинництва є дуже важливою галуззю сільського господарства, тому що, якби галузь рослинництва не розвивалась би, то інші галузі занепадали б, а саме галузі: тваринництва (бо це кормова база для тварин); галузева промисловість (легка,

харчова), тому що галузь рослинництва надає для промисловості сировину (льон, бавовна, текстиль, зернові культури, овочі). Також не буде забезпечуватись і занепадатиме зовнішня торгівля, а саме експорт та імпорт товарів. Населення країни не буде забезпечене продуктами харчування, одягом, взуттям, тканиною. Виходячи з цього, галузь рослинництва повинна постійно розвиватися і вона – одна із найважливіших галузей сільського господарства.

Список використаних джерел:

1. Нестеренко С.А., Агєєва І.В., Сурженко Н.В. Організація виробництва. Навчальний посібник. URL; <http://feb.tsatu.edu.ua/ebook/mn/ov/page9.html>
2. Ільчук М.М., Зрібняк Л.Я. Організація і планування сільськогосподарського виробництва. 2008. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u122/Org%26pan_sg_vyr_Pidr.pdf
3. Турчіна С.Г. Глобальні та національні проблеми економіки, вдосконалення управління ефективністю виробництва продукції рослинництва. URL: <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/63.pdf>
4. Гаркуша В.В. Особливості управління виробництвом в галузі рослинництва. URL: <https://sites.google.com/site/garkushadiplom/rozdil-1-teoreticni-osnovi-upravlinna-virobnicou-dialnistu-agrarnogo-pidpriemstva/1-3-osoblivosti-upravlinna-virobnictvom-v-galuzi-roslinnictva>
5. Іванух Р. А., Дусановський С. Л., Білан Є. М. Аграрна економіка і ринок. Тернопіль: "Збруч". 2003. URL; <https://buklib.net/books/32029/>
6. Руденко М.В. Вплив цифрових технологій на аграрне виробництво. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 30 (69). № 6, 2019. URL; http://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/30_69_6/30_69_6_2/8.pdf